

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

De Sanctorum Festiuitatibus Annitotius - Nvnc Demvm Integre Svppleti,
Concionibus per octauam Vener. Sacramenti suo ordine intersertis

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

In Festo S. Genouefæ Martyris, Patronæ ac Tutelaræ Parisiensium. Simile
est regnum cœlorum decem Virginibus, &c. Matth. 25. 1. Virginitas ab
Ethnicis & impijs impugnata; à pijs summè laudata. 2. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56205](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56205)

fensus singulos, & facultates animæ singulas: Quæ nihil esse potest aliud, quam dissolutionum refrenatio, vitiorum & prauorum affectuum præcisio. Deus hanc, quam hæc necessaria est! Quomodo namque siluefecit & luxuriatur vinea, quando non putatur? quæ fardos in capite congeriuntur, si crines non refecentur. Si enim rebellis Absalon comam ita non laxasset, aut in humeros promississet, non fuisset in resim aut laqueum. Crines symbolum sunt superfluitatum, quas nisi sapius cultro circumcissionis spiritibus præscindamus, verendum est, ne in eadem nos pericula præcipitent. Eia igitur, vt veteri more oquamur, *circumcidite præputium cordis vestri*, & verbis Ieremiæ, *Circumcidimini Domino, & auferte præputia cordium vestrorum viri Iuda*, præscindite superbiam, refecate auariciam, præcidite luxuriam, atque omnes prauos affectus & concupiscentias auferte. Hoc anno ipsum agite, & feliciter eum expleueritis, atque has caelo strenas offerte.

Tu vero puer Iesu, cui nomen hodie impositum est, cui nullam aut in terra aut supra terram simile reperitur, quod Angelos exornat, hominès recreat, daemones terret, nomen sacrum, diuinum, coeleste, in quo totus orbis, vt docuere Apostoli, se salutem consecuturum sperat, puer plane coelestis, qui mundo hodie pretiosissimam, & pulcherrimam strenam misisti, sanguinem inquam pretiosum in lucrum, insignemque tuam humilitatem in exemplum offerens.

O ecquod exemplum! quod vitam totus orbis imitetur, qui nempe octauo vitæ tuæ die poenitentiam, quo nos ad eandem existimares, egisti, tenellum tuum corpus circumcidi passus es, sanguinem effudisti, quo æternæ iustitiæ satisfaceres. Vere igitur per Prophetam tuum dicere potuisti, *Pauper sum ego in laboribus à iuuentute mea*, nam ab ipsa natiuitate, ab ipso propemodum partu in cruciatu fuisti, laborasti, passus es. Quamque merito te Benoni, i. filium doloris vocemus, quomodo Rachael filium suum appellauit, quem tamen pater filium dextræ censuit vocandum. Nam quamuste pater tuus filium dextræ nuncupet, quod ci

in diuinitate æqualis sis, mater tamen Benoni te merito appellare potest, quod filius doloris sis: non quia te ipsa cum dolore pepererit, sed quod nostram ex ea naturam assumpseris, in qua tot dolores & ærumnas nostræ causa sustinisti. Fac igitur puer obedientissime, qui hodie ad legis præceptum circumciscus es, vt ad tui imitationem corda nostra circumcidamus, vitia cuncta præscindamus, & quoniam hodie amici amicis strenas mittere solent, & tu tam pretiosum tamque nobilem hodie mundo dedisti, eandem erga nos liberalitatem noli obliuisci, sed vnicuique nostram eandem manifesta. Da strenam, o munifice puer, regi nostro Christianissimo, Regina illustrissima, Delphino huius regni amplissimi hæredi, gratiam inquam tuam & benedictionem caelestem elargire, vbi vero huic prosperitatem, regno Galliarum pacem, mundo vniuerso misericordiam: nobis vero omnibus post circumcissionem spirituales, æternam beatitudinem concede, quam nobis elargiri dignetur, qui trinus in personis est Deus. Amen.

IN FESTO S. GENOVEFÆ
MARTYRIS, PATRONÆ AC
TYTELARIS PARI-
sienſium.

Partitio.

- I. *Virginitas ab Ethnicis & impijs semper impugnata, à pijs summe laudata.*
- II. *Quomodo & quam claris miraculis illustrata.*
- III. *S. Genouefa patria & dotes eximia.*
- IV. *Virtus in homine tribus modis cognoscitur, & varie sumitur in scriptura.*
- V. *S. Genouefa Parisienſium decus & gloria.*

*Simile est Regnum Cælorum decem Virgini-
bus, &c. Matth. 25.*

FIGVRA.

PRINCEPS militiæ Regis Assyriorum
Holopherces, & vniuersus eius exercitus
iam

Iudith.

iam olim ingenium, sapientiam, venustatem, & ceteras Iudithae viduae virtutes demirantes, extra se praestupore vehementi rapti, dicebant ad inuicem, *Non est talis mulier super terram, in aspectu, in pulchritudine, & in sensu verborum, &c.* Quod Satrapa ille Assyrius cum suis olim in viragine illa Hebraea deprædicando obstupuit: hoc ipsum S. Germanus inter Christianos Episcopos non postremus, & omnis Ecclesiae Gallicanae ceteri us & proceres, postea in S. Genouesae laudem protrulerunt. Cum enim eam quodam tempore ipse Antistodorenسيس Praeful, alijq; complures intuerentur, & admirabiles illius virtutes non sine stupore confiderarent, admirati (Spiritu sancto ad hoc de ipsa iudicium eos instigante) nullam tota Gallia, Europa, orbe forsitan vniuerso, huic parem Virginem dari posse, dicere non sunt veriti. Quin etiam quotquot postea successerunt, in eiusque vitam & agendi rationem maturius inquisierunt, idem de ea tulere iudicium, numquam scilicet huic in orbe parem existisse, & veram hanc Galliae suae Iuditham esse. Iudith namque Hebraea sua aetate Iudaeorum decus fuit & gloria, Genouesae porro saculo suo nostrae Galliae ornamentum. Illa urbem Bethuliensem ab hostili olim incurfu & proditione semel vindicauit: haec vero sepius a Luteria hostium insidites & molimina diuertit. Illa regni Israel, haec Galliani imperij tutatrix & protectrix habita est. Hoc tamen nomine haec illa superior fuit, & dignior, quod Iudith in statu viduali, & matronali apud Hebraeos; haec vero apud Gallos in sancta virginitate & puellari statu, quem spiritus sancti charismata, & mirandorum patrio conddecorabant, laudem sic consecuta. Haec laetis & diductis vobis ob oculos ponam, ubi caecum esse subfidium, eiusq; in re tam illustri patrocinium inuocauerimus, & De param solio suffragio concipiamus, suppliciter cum Angelo dicentes,

AVE MARIA.

Ethnici & haeretici Ecclesiae virtutes impugnant.

Quemadmodum cantharides, eruca, bruchi, scarabaei, & alia immundorum vermium genera, hororum & agrorum pestes, quae non nisi immunda sectantur, herbis ferentibus insident pulchros odoriferosque flores, ut puta lilia, rosas, lulpas, & si quid aliud in hortis magis fit & suspicitur, depascunt, & naturali

quadam inuidia, & ex mera malitia (si quam huiusmodi habere insecta queunt) illorum colorem conantur insicere, odorem tollere, splendorem rapere, & cum ijs macorem afflare, mors vt mox & interitus flacciditibus subsequatur. Non secus etiã Ethnici, barbari, idololatorum cultores, tyranni, haeretici, alijq; peccatis, & sordibus infames, qui regionum Ecclesiae hororum pestes sunt & contagio, foetidas carnis voluptates semper sunt consecrati, inque mundi delicijs volutati, ad olidas semper sordes & immunditias aspiciunt, & coenosum, porcorum instar volutabrum, maleolentes, vt belliae immunditias, & vt corui putrescentia cadauera, quomodocumq; potuerunt, adamant: quin etiã egregias virtutes, solida decora, mores bonos & laudabiles, vitam puritatem, animarum sanctitatem, quae veluti quidam flores, rosae, inquam, & lilia Castitatis Ecclesiae sunt, numquam non impetueres; & haec ipsa decora ei aufere, illorumq; splendorem & odorem offuscate omni studio conati sunt; hoc vnum spectantes, vt boni odoris loco olidos naribus omnium foetores afflarent, totas in algam, & violas in viticis, & pulcherrimas quatq; virtutes in peccatorum & vitiorum dedecora commutarent.

At si quam vnquam Christianam virtutẽ virulento dente impetiere, sane aduersus sanctu-
I. Hostes Ecclesiae virginitatem semper oppugnantur,

virginitatis decus, primariũ Ecclesiae florem, acies suas semper ducere. Hic scilicet flos venustate & odore emittens, primum in oculos illorum incurrit, hunc macorem inducere, hunc profanare, euellere, & stirpitus eradicate studuerunt. Inter ethnicos porro agmen dedit Hermes ille Trismegistus, qui mille quingentis & triginta ante Christi natiuitate annis floruit, hic, inquam, primus in aciem descendit, manu calamus & animo malignitatem arpens, qua regiam hanc virtutẽ impugnet. Libronamq; qui sermo vniuersalis uocatur, haec genuina eius verba legere est: *Maxima in vita & piissima cura est prudentibus filiorum procuratio: & maximum infortunium & impietas sine filijs alicui ex hominibus excedere, & poenas iste dat post mortẽ demonibus, &c.*

Trismegistus lib. 9.

Eodem virginibus odio exarsit Plato, & vt iuratus coelbarus hostis veluti legem quandã & decretum immortale in bene formata sua Repub esse voluit: *Quod si quis, inquit, in caelestibus legib.*

Lib. 6. de be. vita

be vita ad annum trigefimum quintum usque perdurauerit, damnus, & multa quotanni plenditur: si de maximo censu est, drachmas centum, &c. Si quis singulis annis multam non soluerit, decuplum debet, omnino honorem nullum iuuenes ei debent, &c.

Lib. 4. & 56.

Illustris ille Romanarum rerum scriptor & morum indagator Dion, inter cetera, Caesare Augustum, voluptatis venerere mystam, & virginittatis coelibatusq; aduersarium matrimoniu inire detrectantes grauitet multasse, & contra magna vxorem ducentibus p aemia constituisse scribit. Haec ethnicorum infamia fuit, & demencia matrimoniu tantoperē depraediciantium, vt tanto virginittatem magis pfundiusq; deprimere. Maior tamen & infestior fuit haeticorum violentia.

Nicolaitarum impudencia.

Nicolaus scilicet Diaconus, Nicolaitaru veterum Ecclesiae aduersariorum, quiq; in suis eam cunabulis, quinquagesimo circiter post Christum anno impugnatu, coput & antesignanus eo venit in pudentia & nequitia, vt S. Irenaeo, Epiphano, Augustino testibus, doceret, nemine, nisi quotidie rei venerere vacaret, vite aeternae compotem esse, aut salutem consequi posse. O impudentiam intolerandam, virginittate inferis addicere, & infamibus voluptatibus coelum referare! Audire sanctorum illorum Patrum verba: *Nicolaus Diaconus dicebat, nisi quis venerem singulis diebus exerceat, non posse eum vita aeterna participem fieri.*

Her. 26.

Aliquot post annis secutus Gnosticus, teste Epiphano, castitas ita ingrata fuit & iniusta, vt continentis ludibrio haberent, ac velut vanum in coelibatu ac matrimonij abstinentia viuendum studium, piamque intentionem, ac religionem fuggillarent.

Error Eunomij.

Eunomius voluptatum carnalium patronus ac defensor, insecum suam brutalem prodidit, dum virginittatem matrimonio prestare, & maioribus dignam esse praemijs negat. hinc mox sterio ipse egressus, & monastica statuta & vota prociuas, etiam alios eodem pellexit, & complicitibus virginibus antea sanctis facem pretulit, vt virginittati valedicentes matrimonio iungerentur vt Hier. & Aug. seripio prodiderunt; virginittatem & matrimonium paria esse inuicem, dicentis.

In Osee 4. lib. de haeresi 57.

Vigilantius, quem Hieron. tam acriter oppugnavit, quiq; quarto prodijt saeculo, decclo-

res suos & maiores omnes brutalitate, impudencia nequitias; longē antecessit: dixit siquidem continentiam haesim, pudicitiam libidinis seminarium, virginittate impugnavit, nulliq; pudicitiam credidit, vt ait Hieron. Doctrina hac peccudis potius cuiusdam quam hominis, ne dicā diaboli aut hominis saltem salutē prodigētis.

Advers. Vigilant. c. 1.

Fauftus Manicheus, quem triginta libris scriptis ventilauit & petijt Augustinus, honoris pudorisq; omnis perfringens limites ac repagula, Catholicos reprehendebat, quod ad Virginittatis professionem certatim neminem non incitarent, & illud demoniorum doctrinam, demonio ipse plenus, vocabat.

Lib. 30. a. 4. contra Faustum.

Idem insistens vestigijs, & eamdem multa post saecula camarinam mouens Lutherus, puritatem virginalem adeo est detestatus, vt scribere non sit veritus, qua erat fronte perficta, *Votum continentia contra verbum, & opus Dei susceptum, vt impossibile & impiu, nullius momenti est: Deus reprobat illud, non secus, ac si vuissem Dei matrem fieri me velle, aut nouu coelum condere velle, &c.* Deinde libro, quem de vita coniugali inscripsit, haec Geneseos verba, *Crescite & multiplicamini*, commentando exponens eadem non praecipium modō esse ait, sed & plusquam praecipium, quod nec impedire, nec praetermittere cuiquam liceat, ne minus id esse necessarium, quam edere, bibere, purgare alium, expuere, dormire, vigilare, aut alias quascumq; functiones naturales exercere. ac veluti in mica potestate suam non est efficere, quo minus sim vir, ita nec, quo minus sine vxore coelebs viuam.

Epist. ad Wolsangum.

Lib. de vita coniugali.

Longius etiam vltimusq; progressus est: nā contra Ambrosiu Catharinum scribēs, hontēda quadam cum blasphemia ait: *Decima facies Antichristi, est insignis ille coelibatus papisticus, & castitatis monastica multitudo plane angelica facies, sed diabolica res.* Libro quoque, quem Germanicorum colloquiorum inscripsit nomine, eo prorupit dementia, vt scriberet, cui quis daretur dono castitatis insignitus, in odiu tamen Romani Pontificis coelibatum adeo efferentis, & Clericis coniugium interdicentis, eū ipsum matrimonium coahere debere. Quin de se ipse palam profitetur, *Ego, inquit, priusquam matrimonium inueram, omnino mecum statueram, si forte opinione celerius me mori cogeret, velle me vel in ipso mortis agone cum aliqua*

Contra Catharin.

In Colloq. German. c. de vita coniugali.

Fid. Ortho-
dox. l. 4.
c. 25.

Deut. 25.

Concil.
Gangens.
c. 23.

Exod. 26.

aliqua puella saltem sponsalia contrahere.

Magnus ille Ioannes Damascenus sacrum virginitatis decus pro virili aduersus hæc ethnicorum, & hæreticorum blasphemias ac debilateramenta propugnans, hoc vmbone simul cuncta repellit tela, *Virginitatem carnales homines inieciantur, & qui voluptati student, testimonij loco illud proferunt, Maledictus omnis, qui non suscit at semen in Israel*. perinde ac si diceret: Carnales, quales fuere Gentiles & Pagani, virginitatem oppugnant; qui verò voluptatibus indulgent, vt hæretici, quò suam honesto prætextu nequitiam velent, hæc scripturæ verba in sui tutelam producent, *Maledictus omnis, qui non suscit at filios, aut semen in Israel*. Quibus ille verbis vnum hoc cõficere vult, à sola voluptate, & nequitia humana contra sanctam virginitatem conspirari. quæ sanè sola virtus est, quam colunt Sancti, honorant Angeli, diligit Deus, orbis vniuersus demiratur, & quam denique in virginis alicuius sanctæ, qualis est S. Genouefa, præconia Euāgelium nostrum de prædicat, dum ait: *Simile est regnum caelorum decem Virginibus*. Quoniam vero ad laudem & decus sanctæ huius Virginis cuncta spectant, duplicem, Auditores, vobis missum hodie proferre decreui, primo, virginitatis in genere honorem, excellentiam, ac me ita complectar, altero Genouefa nostræ virtutes, merita, & eximia ornamenta singulatim proponam.

Primo igitur, de tam sublimi & egregia virtute, qualis est ipsa virginitas, locuturo non abs re mihi videtur, ipsdem vti verbis, quibus olim in sacro quodam Concilio collecti Patres ad eius præconium vsi sunt, *Nos autem virginitatem cum humilitate admiramur*. Et sanè spiritus tum humani, tum angelici sublimitatem hanc eminentem, & sublimem eminentiam nonnisi maxima cum admiratione & stupore suspiciunt. Inter omnia siquidem ipsa supereminet, virtutibus omnibus excellit, omnis est perfectionis complementum, primarius Ecclesiæ flos, denique nobilissimus propemodum Ecclesiæ nostræ status.

In cuius rei figuram in Exodo hoc Mosi Deus præceptum dedit: *Facies & operimentum aliud recto, de pellibus arietum rubricatis, & super hoc rursum aliud operimentum de pellibus ianthinis*. Pelles arietum rubricatæ tro-

pologicè viros Apostolicos, & Martyres, qui sanguinis sui effusione Ecclesiam texerunt, eius fidem & mysteria aduersus infidelium procellas & turbines stabiluere, designant; rubro verò colore tincti sunt, cò quòd sanguinis sui pretio tum sibi, tum Ecclesiæ vitam beatam comparauerunt.

Historiæ Romanæ produnt, Marium cum contra Cimbros & Teutones loco arido & sterili castra collocasset, militibus aquam poscentibus fluuium haud procul ab hostili vallo demonstrasse, ac dixisse: *Istinc sati à vobis potest potus sanguine venalis*. Idem & Martyribus suis & Ecclesiæ Christus ait: omnes quippe hic in terra sub crucis vexillo militantes & depugnantes, sanguinis & viræ pretio beatitudinem, ac caelestem gloriam sibi parauerunt. Aliud porò operculum de pellibus ianthinis sanctarum Virginum statum denotat, quæ sub colore quodam cœlesti, carniq; & mundo mortuæ, quamdiu scilicet in mortali hac vita degunt, nonnisi pellem quamdam mortuam tecum trahunt, defixum in cœlestibus animum habentes, & cum Apostolo clamantes, *Nostra conuersatio in caelis est*. Hæc in Ecclesia omnibus eminent & supremo sunt loco, eamque noctu & interdiu orationibus, sanctis exercitijs, precibus, meritisq; tuentur. Ad cò vt ipsæ Christianorum omnium sint principes, & primum quodammodo in Ecclesia sancta statum constituant. Et reuera cum Palles dixisset: *Adiit Regina à dextris tuis in vestitu deaurato* (quibus de Ecclesia verbis loquitur); non subintert; adducuntur regi virgines post eam proxima eius offerentur tibi. quasi diceret, Primo adducetur loco regina, & Christo Iesu Ecclesia reconciliabitur; deinde vbi per populos & prouincias Apostolorum prædicatione fides disseminata fuerit, virginum cœtus cœnem suam edomantium sub equeatur, qui primus fidelium in Ecclesia status est. Mox verò & proximæ eius & sociæ, quibus aut nuptas, aut viduas Hieronymus putat designari, afferentur.

Hanc ob causam virgines in Apoc. Dei, qui Agnus factus est, *primitiæ* appellatæ sunt: vidit quippe S. Ioannes quoddam Beatorum genus particulari quadam nescio qua gloria donatorum, Agnum semper intuentium, & ab ipso vicissim conspctorum, quem omni illi loco, & quo-

Virgines in
Ecclesia
eminent.

Psal. 44.

Virgines
sunt Eccle-
siae princi-
pes.

Apoc. 4.

& quocumque pergeret, sequebantur: Et *vidi*,
Sec. Agnus stabat supra montem Sion, & cum
eo centum quadraginta quatuor millia habentes
nomen nouum, & nomen patris eius scriptum
in frontibus suis, &c. Deinde hocce mysterium
 aperiens, & quinam hi forent, declarans.
Hi sunt, inquit, qui cum mulieribus non sunt
coquinati: virgines enim sunt, & sequitur
Agnum quocumque ierit; hi empti sunt ex omnibus
primitiis, Deo & Agno, &c. quasi diceret,
 Hæ sunt primitiæ Dei, qui factus est
 Agnus, id est, primus ex arbore redemptionis
 humanæ fructus fuit virginitas, fructus, in-
 quam, quem Iesus Christus, verus Deus & homo
 sacratissimam morte sua è mundo decerp-
 sit. Ipse namque vt virgines essent, in caus-
 sa fuit; antè namque paucissimi virtutem hanc
 amplecti, eamq; matrimonio præferre stude-
 bant.

Virginitas
 primitia
 redemptionis
 mundi.

Iud. 11.

Quin inò malè passim apud omnes audie-
 bat, & maledictio esse quædam putabatur, &
 abominatio. Hinc filia Iephte, vt è libro iudi-
 cum discimus, à suo se patre morti videns ad-
 didit, dolens & afflictâ, bimestre sibi postu-
 lauit spatium concedi, quo suam cû sodalibus
 virginitatem, montana Iudææ circumeundo,
 plangeret. Lacrymarum causi erat, quòd in-
 nupta & nondum mater, & maledictioni pro-
 inde, vt putabat, obnoxia moreretur. *dixitq; ad*
patrem, Hoc solum mihi præsta, quòd deprecor,
dimitte me, vt duobus mensibus, circumeam
montes, & plangam virginitatem meam cum
sodalibus meis, &c. Verùm ex quo vnigenitus
 Patris hominem induit, illustrem hanc virtu-
 tem delegit, virginitatem; extulit, matrimo-
 nio prætulit, & vetus maledictum in æter-
 num decus & benedictionem commutauit; se-
 legit inquam illam, vt diuinitatis suæ tem-
 plum, & Messiaë incarnati adytum foret & ba-
 silica.

Maledictio
 sterilitatis
 ablata.

Lib. 1. Offic.

Hæc dum Magnus Ambrosius consideraret
 attentius, admirans exclamat: *Quanta, inquit,*
est virginitatis gratia, que meruit à Christo
eligi, vt esset corporale Dei templum, in qua cor-
poraliter habitauit plenitudo diuinitatis? Virgo
genuit mundi salutem, Virgo peperit vitam
vniversorum.

Lib. de vir-
 ginit.

Eodem propemodum sensu Athanasius,
 sed verbis elatioribus & prægnatioribus scri-
 bit: *Magna virtus continentia, ingens glorifica-*
Bess. de Sanctis.

tio purius, magna encomia virginis. ò virgini-
 tas opulenta indeficiens! ò virginitas corona im-
 marcescibilis! ò virginitas templum Dei, & do-
 micilium sancti Spiritus! ò virginitas margari-
 ta speciosa, vulgo inconspicua, & qua non nisi à
 paucis inuenitur! &c. Ex Athanasij ergo opi-
 nione virginitas monile est mundo incogni-
 tum, corona, & aureola nunquam flaccescens,
 aut euigorata, & thesaurus diuitiarum indefi-
 ciens, denique sacrum diuinæ maiestatis tem-
 plum, & regale palatium.

Isdem vsus epithetis D. Hieronymus, exi-
 mium hocce decus mirificè deprædicat dicens,
Grandis fidei est grandisq; virtutis, Dei templu
esse purissimum, totumq; se holocaustum offerre
Domino, & iuxta Apostolum sanctum esse cor-
pore & spiritu, id est: illustre & eximium est,
 & supra communem hominum opinionem
 quid maius, in carne omnis carnis expertem
 viuere; nec aliter in terra viuere, quam si in
 cælis conuersæremur, in mortali hoc corpore
 puritatem angelicam æmulari, & proprium
 in holocaustum Deo & victimam offerre
 corpus: quòd à virginibus fieri certissimū est.

Lib. 1. con-
 tra Iouin.

Illustris quidam sanctitate iuxta & doctri-
 na scriptor, qui ab hinc quingentis circiter
 annis viuere desijt, cui nomen Radulphus Ar-
 dens, hæc Hieronymi verba videtur aut mu-
 tuatus, aut quàm proximè augendo imitatus;
 quòd enim Hieron. virginitatem holocausto
 aut sacrificio comparet, hæc ipse paraphrasi
 amplificauit: *Culmen, inquit, omnium virtu-*
rum est virginitas, vipote qua omni virtute;
regina vir-
omni merito, & martyrio cumulat, qua enim
maior est virtus, quòd meritum maius, quam
viuere in carne non secundum carnem? quam
esse in igne, & non ardere? manere in luto, & nò
contaminari? & inter malitias huius mundi,
angelicâ ducere vitam? quòd martyriū maius,
quam seipsum crucifigere, quam secum quotidie
luctari, & suis voluptatibus & voluntatibus
abrenūciare? Hisce inferre verbis auctor vult,
 virginitatem vt in virtutum & meritorum
 regno primas fert & supereminet, ita &
 quoddam sacrificij & martyrij genus esse.

De virgi-
 nit.

Virginitas
 regina vir-
 tutum.

Species est
 martyrij.

Videò vniuersum veterum Patrum chorum
 certatim in aciem prodire, vt quàm quisq; po-
 test maxime, virginitatis laudes decantet, me-
 rita euehat, decus efferat, eiusq; mirabilia de-
 prædicet. Cyprian. in primis Angelorum eam
 ginit.

Lib. de vir-

esse

esse sororem dicit, aliaq; infinita in eum præconia effundit, quæ simul hic producam: *Virginitas, inquit, est soror Angelorum, victoria libidinum, regina virtutum, possessio bonorum omnium, flos est Ecclesiastici generis, decus atq; ornamentum gratia spiritualis, illustrior portio gregis Christi, &c.*

Lib. 6.
epist. 40.

Veteris huius vestigijs conceptibusque insistentis suis in epistolis Petrus Cluniacensis, ait solius virginitatis inter cæteras virtutes proprium esse, Angelorum sororem & germanam dici: vnde scribit, *Non patientia, non humilitas, nec ipsa charitas, non qualibet alia virtus, soror dicitur Angelorum, sed vnica virginalis castitas, quasi diceret: Sola virginitas huc honorem cæteras inter virtutes, etiam supra charitatem, habet proprium, vt homines Angelis proximos, imò fratres & germanos quidem efficiat.*

Pius & mellifluus Bernardus piè de castitate, cuius nobilissima species est virginitas, loquens, hanc ait solam in hoc mortalitatis loco & tempore quendam immortalitatis & gloriæ statum detegere. Et Doctor Angelicus D. Thomas postea docuit, virginitatem aliud non esse, quam perpetuam incorruptionis meditationem in carne corruptibili, id est, firmum & stabile eius intemperatæ semper conseruandæ propositum. Dicere verò veteres voluit egregiam hanc virtutem velur odoriferum quoddam balsamum esse, cuius vi corpora mortua à putredine & corruptione conseruantur, quod ipsa membra sensuq; ab omni corruptela ac contagio inuolatos tueretur, suauem illis, & gratum odorem afflans.

Serm. de
castitate.

Castitas
reddit ho-
mines An-
gelis simi-
les.

De virtuti-
bus & vi-
uisc. 18.

Plura his addit S. Ephrem, & non nisi insigni cum admiratione & exclamatione de eadem loquitur: inter alia porò hæc habet: *O Castitas, qua homines Angelis similes reddis! o castitas donum Dei! benignitatis, disciplina, cognitionis, atque scientia plena, o castitas portus tranquillitatis, & ab omni procella ac tempestate tutus! Nec sanè immeritò: est quippe virginitas reuera angelica quædam virtus, & partum Dei charisma, sancta quædam philosophia, & aduersus omnes tentationum ventos & carnis ac mundi procellas secura statio ac portus.*

Idè prope habet Alcuinus, qui anno DCCL. in Ecclesia floruit, docuitq; castitatem vitam esse angelicam, eamq; humilitati associatam

Spiritus sancti habitationem promereri, quam Castitas virginitatis expelleret immunditiam hæc hominum caelo affigi, cœliq; conuicium & Angelorum focium effici.

Alius quidam auctor, eadem de re agens, Epist. 36. Hildebertus inquam Cenomanensis, quem ab hinc quingentes & amplius annis Doctorem Ecclesia habuit, suam quoque adfert symbolam, dum scribit: *Virginitas curarum est silentium, pax carnis, virtutum redemptio, virtutum principatus, virginitas Angelorum redolens conuersationem cætat canticum nouum, canticum felix, canticum quod nemo potest dicere prater eos, qui cum mulieribus non iunxerunt coniugium. An non enim virgines nouum concinunt canticum? Illarum quippe sermones & colloquia non nisi honestatem spirantia, de honestate sunt, cogitationes omnes puritatem spectant, actiones & mores sanctitatem redolent, illarum deniq; exempla & conuersationes solam modestiam & simplicitatem sanctam loquuntur. Cogitant siquidem virgines, quomodo soli Deo placeant, non loquuntur, quàm quomodo honestè vitam instituant, hoc vnum spectant, quomodo nimirum corpus suum doment, carnem suam crucifigant, de delicijs omnibus triumphum agant; hinc præter ipsas nemo hocce canere canticum potest.*

Quam beati ergo & felices, qui sanctis cœlestis huius status legibus se submisere! Quantum ille est homo honorem consecutus, qui hac vitam ratione instituire potest? Cecinit olim Psalmographus: *Homo cum in honore esset non intellexit, comparatus est iumentis insipientibus, & similis factus est illis.* Magno profectò in honore est homo, dum castimoniam sectatur, & in statu virginali vitam traducit. At qui honorem hunc non comprehendit, nec intelligit, bestijs brutisque assimilatur, & insipientia in illis par est: *Computruerunt, inquit, oel, iumenta in stercore suo, quæ locum in suis in Psal. 50. commentarijs, hoc modo explicat Gregorius: Computrescere iumenta, est carnales homines in faecore luxuria finire vitam.* Dicere meo quidem iudicio vult, quemadmodum carnis immunditiæ in faecore libidinis magnam maleolentiam, & mephitim quamdam causantur intolerabilem; ita virginitatis honorem ac decus iucundum, suauem, & hominibus iuxta ac Angelis gratum odorem efflare.

Quin

Singulariter Quin & ipsi gratum Deo : cui virtus hæc
Deus virgi- adeo placet, vt particulari semper sit fauore
nibus fauet. profecturus eos qui virginitatem coluerit; adeo
vt à mortis eos iaculo defenderit, & vitam ho-
ne esse traducendam illis elargitus. Exemplo fit,
quod in libro Numerorum legitur. cum enim
in idololatras Madianitas bellum à Deo Israel
denunciatum esset, & duces cunctos interne-
cione delere iussi, solas tamen virgines à mor-
te exemp as referuari voluit Deus: *Cum hos,*
inquit, *interficite, puellas autem & feminas*
omnes virgines referuate. Quo loco hæc com-
mentatur Olearter: *Accepta fuit Domino*
semper virginitas, nec solum cordis, sed
etiam corporis munditia illi semper placuit,
ob quam solam ista seruata sunt à morte,
&c.

In libro Iudicam idem facere iussi sunt duc-
ces Israel in bello aduersus Iabes Galaad:
Hoc est quod obseruare debetis, mulieres qua
cognouerint viros interficite, virgines autem
referuate, &c. Reperta porro fuerunt virgines in
Iabes Galaad quadringentæ, quibus omnibus
hostilis pepercit ensis. An non ergo hinc ma-
nifestum est virginitati peculiarem cælitus
honorem exhiberi, cum hac eam ratione col-
lat Deus?

Quid ni? sed maiore etiam virginitatem
honore afficit, cum & miraculorum suorum
dono eam voluit cohonestare. Cuius rei præ-
clara tum è sacra, tum è profana historia ex-
empla passim obuia sunt. Quantum ad sa-
cram quidem: Damascenus vnicam, cui Da-
niel in lacum leonum coniectus in Babylo-
ne, sospes, integer & à belluarum moribus
tutus permanserit, (quod profectò non sine
mi aculo factum, causam esse existimat, quòd
illibata in castitate vitam conseruasset. audite
loquentem: *Danielis, inquit, corpus ita virgi-*
nitate obduratum, vt leonum dentes illi insigi-
nequiuissent. Idem & illæsam trium il-
lorum puerorum in fornace Babylonica con-
seruationem, & ab ignis violentia & flammis
tutionem vni virginitati, quam coluerant,
ascribit, quam hoc scilicet miraculo honora-
tam & cultam voluerit Deus.

Non minora sanè profana quoque dabit
historia. Sanctus Hieronymus lib. contra Iou-
nianum ob solum virginitatis decus prophetice
donum decem Sibyllas ait accepisse: *Quid*

referam, inquit, decem Sibyllas, quarum in-
signe virginitas est, virginitatis premium diui-
natio? Addam & his aliquid longe magis ad-
mirandum, quod de Claudia virgine Romana
eodem loco refertur: quæ cum violati pudoris
suspecta esset, sola ipsa in pudicitia illibata,
integritatis & innocentia omnibus testimo-
nium & argumentum, zona nauem ingentem
in medio Tiberidis hærentem ad ripam pettra-
xit, quam plures alioquin viri omni adhibi-
ta arte ne mouere quidem loco potue-
rant.

Idem Hieronymus eodem loco Iosue sepul-
turam cum Mosaica comparans, notat, in
morte Mosis, non verò in Iosue Israelitas
planxisse; cuius rei rationem hanc solam esse
putat, quòd in morte finitur matrimonium,
virginitas porro post mortem demum coronaari
incipiat: *Quamobrem, inquit, & Moyses moriens*
plangitur à populo Israel, Iosue autem vi-turus
non plangitur: nuptia enim finiuntur in morte;
virginitas post mortem incipit coronari. E qui-
bus elicere verbis possumus Iosue perpetuo in
cæli batu vixisse, & ob hanc integritatem post
mortem gloriæ corona in alia vita coronari
meruisse. Moyses qui matrimonio iunctus
fuerat, mortuus ab vniuerso Ismaele plangi-
tur, non autem Iosue, quòd cum perpetuam
castitatem coluerit, post mortem ad coronam
euocetur.

An non hæc præclara & illustria virginita-
tis sunt donaria & præuilegia? sed nondum
hæc sufficiunt, addam & alia. Epiphanius Ec-
clesiæ Græcæ decus, & inter Doctores sacros
non postremus, dicere non erubuit, virgini-
tatem Ecclesiastici ordinis totius basin & fun-
damentum esse, *Ecclesiastici ordinis veluti*
fundamentum est sancta virginitas, quam mul-
ti sanctè, magna cum laude perpetuo conseruè.
Dicere scilicet voluit, maiestatem diuinorum
mysterorum, sacerdotij eminentiam, sacra-
mentorum sanctitatem, & omnem Ecclesiasti-
ci ordinis honorem à sola Virginitate depen-
dere, eique velut columnæ primariæ & prin-
cipi inniti.

Sanctus Athanasius aliud Orientis lumen
latius per virtutis huius præconia diuagans, ea-
que apud Imp. Constantium de prædicans, tria
habet notatu sanè dignissima. Primum virgi-
nitatè Dei donum esse, ideoq; potissimum no-

Miraculum
in virgine
vestali.

In cõpena.
doctrin. fid.
Cath.

Virginitas
fundamen-
tum ordinis
Ecclesiasti-
ci.

In Apolog.
ad Imp. Cõ-
stantium.
Virginitas
veræ reli-
gionis nota.

bis datum, vt inde angelicæ sanctitatis imitationem mutuaremur. Secundum, *atque in eo*, inquit, *magnum documentum est apud nos esse veram religionem*. Tertium: Imperatorem Constantinum, huius patrem pietatis & castitatis amantissimum & studiosissimum, virgines præ reliquis omnibus in pretio habuisse. Hinc ergo efficiatis licet, sanctam virginitatem semper in pretio, & apud reges & imperatores cultam & magni habitam fuisse, eamque nonnisi in vera religione haberi, deniq; eandem nobis à Dei filio post orbis redemptionem, velut prototypum & exemplar, è quo Angelorum sanctitatem perspicere, datam esse.

Diuin. decr. cap. de virgin.

Lib. 1. de Virgin.

Catech. 12. illumin.

Lib. 4. fid. Orthod. c. 2.

Restat igitur, quò ita coronidem huic parti imponamus, vt quæ Theodoretus de eadem scripsit, in medium etiam afferamus: virginis scilicet altitudinem infinitam esse, nec commune quid, sed omnes naturæ limites transcendere: *Intellexit, inquit, Deus, virginitatem re esse supra naturam*. Hinc eam ipsa nemini præscribit singillatim. Eadem propè Ambrósiius: *Quis, inquit, humano eam potuit ingenio comprehendere, quam nec suis natura legibus inclusit? aut quis naturali voce complecti, quod supra usum naturæ sit?* Eiusdem opinio est & Sanctus Cyrillus suis in Catechesibus: *Non ignoramus castitatis gloriam; Angelica enim est corona, & supra hominem hæc perfectio*. Dicere, mea quidem sententia, id voluit; eum qui virginitatem, quæ naturam transcendit, colere studet, naturam ipsam superare debere, & humanam exuere, vt ita angelicam induat, quòd angelicum quid sit castitas. quod ipsum, nonnisi auctore & præeunte Damasceno, dico, dum quodam loco ita scribit, *Virginitas Angelorum munus est, ac peculiaris omnis incorporea naturæ nota* id est, qui illustrem hanc virtutem sectatur, omnis se expertem corporis reddere, & spirituale quid & naturam Angelorum debet induere. Verùm finem non haberet oratio, si in adeo admirabilis virtutis laudum campo longius progredere, & in infinitum exeresceret, si adeo secundam vberemque fegetem diutius peruageret. Huc porro abiit me, & tot producere testimonia coegit meritum & privilegiorum sanctissimæ Virginis Genouefæ honor & dignitas; quàm vobis describere pollicitus

eram. Proinde iam materiæ huius inchoandæ, & secunda concionis parte laudum illius enarrandarum tempus est.

Vtergo exordiaris, S. Genouefa, sapiens, pia, Dei metuens, si quæ vnquam exstitit. ac Iesu Christo per virginitatis votum & professionem dedicata virgo, in Gallia nostra orta est haud procul à Lutetia regni capite, parētibus quidem, si sæculi æstimationem spectes, humilibus & tenuibus, sed reuera secundum Deum & virtute maximis, nobilissimis & illustrissimis. Incidit ortus eius in tempora Valentini III. Imperatoris, & ad Clodouei Galliarum regis peruenit. Multi ijque graues auctores eiusdem suis in scriptis meminere, & miracula posteritati prodiderunt. Inter alios Venerabilis Beda, Ado, Vsuardus, & Cardinalis Baronius, qui suo in Martyrologio hoc illi adscribit elogium: *Lutetia Parisiorum Sanctæ Genouefæ Virginis, quæ à Beato Germano Antisiodorensi Episcopo Christo dicata, admirandis virtutibus, & miraculis claruit, &c.*

Gregorius Turonensis lib. de gloria Confessorum, & lib. quarto de gestis Francorum, nonnisi quàm honorificentissime de illa locutus est. Surius verò tomò 1. de vitis Sanctorum, multis morum eius & vitæ sanctitatem est profecutus. Multa quoque Sigebertus in Chronicis ad annum Domini 457. memoriae prodidit. nec non & Constantius in vita Sancti Germani Antisiodorensis, quam posteritati conscripsit.

Equidem post tot illustres & inclytos sanctæ huius Virginis deprædicatores, vnum hoc de illa dicere animus est, quòd de casta vidua Iudith in Iudæa olim dictum fuit, *Erat hæc in omnibus famosissima, quoniam timebat Dominum valde*. Certum quippe est, Sanctam Genouefam, non minus quàm Iuditham celebrem apud omnes existitisse, & immortale sibi tum sanctitate, virginitate & timore Dei, tum verò alijs virtutibus, & miraculis nomen peperisse iuxta illud Sapientiæ: *O quàm pulchra est casta generatio cum claritate immortalis est enim memoria illius. & apud Deum nota est & apud homines.*

Holofernes olim huic Hebrææ, amore captus, assentans, hæc in eam præconia effudit: *Et tu in domo Nabuchodonosor magna eris, &*

Iudith x. nomen

III.

S. Genouefa in Gallia haud procul à Lutetia nata.

Lib. de gloria Confessor. c. 91. & hist. Francor. li. 4. c. 1.

Iudith 3.

Sap. 4.

Iudith x. nomen

nomen tuum nominabitur in vniuersa terra. Non quidem assentando, sed verè loquendo, idem de sancta Genouefa dixerò, & vobis audientibus declararo, illam & fuisse, & modo esse, & sequentibus post seculis, magnam in Dei Regis Regum domo futuram, nomen quoque eius vtroque sub axe, & per quatuor mundi climata vt illustre & inclytum depraedicandum. Virtutum siquidem illius compensatio est seculorum aternitas.

Psal. 3. Pfaltes de homine iusto vaticinando loquens, ait: *In memoria aeterna erit iustus, & ab auditione mala non timebit.* & post mortem nulla nomen eius infamiae macula inficietur. Quod de omnibus in genere iustis Propheta loquitur, non incredibile videatur, singillatim de hac virgine sancta, puella iusta & virtutibus plena, si quae vniquam exstitit, velut vaticinium & praesagium, & diuinæ providentiæ argumētum & actum intelligi posse: nam memoria eius iam mille & amplius annis viguit, & in aeternum vigebit, neque vniquam honorem eius & famam detractionum & obrectatorum virus atteret, illustris illius nominis gloria semper integra & illaesa persistit, quam diu vniuersi huius machina subsistet.

Iudith 8. De eadem Iuditha scriptum legimus, illam ob virtutum suarum decus, insigne apud omnes nomen & famam esse consecutam, ac neminem aut de illa viuentem, aut iam mortua ausum esse malum loqui verbum, aut nomen eius detere calumnijs. Tantūdem & de Genouefa nostra dicere queo: vt pote quae tam illustrem & iucundum post se odorem reliquit sanctitatis, & tam inclytum nomen, vt ab hinc mille & centum annis nemo tantae sit temeritatis repertus, illius vt honorem conuellere, reputat: oem commaculare, sanctitatemque eius, & puritatem ac reliqua eius merita calumniari ausus fuerit.

Gen. 24. Sacra Scriptura Rebecca illius venustae doctes ac perfectiones exaggerans, hoc de illa modo locuta est: *Puella decora nimis, virgoque pulcherrima, & incognita viro* in quorum expositione verborum hanc quaestionem mouet Origenes: *Nonne sufficeret dicere, virgo? quid oportet est dicere, Et incognita viro? quia non sufficit anima, vt casta sit corpore, oportet vt vir ille pessimus, qui in Euangelio dicitur inimicus homo, non cognouerit eam.* Laus haec & elo-

gium quam requissimo iure in sanctam Genouefam quadrat: nam praeter innatam illi venustatem eximiam, virgo erat, & anima corporeque castissima, & numquam eam inimicus ille homo cognouit, vel vt oculos eius vanitatibus, verba lasciujs, & impudicitia, cor denique peruersis cogitationibus peruertetet.

Tertio Tobiae capite de Sara Raguelis filia *Tob. 3.* scriptum legimus, *Virgo fuit mens, & corpore placens Deo, &c.* quod & ipsa sua in oratione, quam ad Deū effudit, confiteri palam non est verita: *Tu scis Domine, quia numquam concupiui virum, & mundam seruaui animam ab omni concupiscentia.* Luceat nobis tantūdem de sancta Genouefa & credere & dicere: Virgo fuit perpetuū tum mente, tum corpore, nec virum vllum concupiscentis religiosè semper & inuiolatè puritatem & integritatem cordis cogitationumque conseruaui.

Quod vt faceret commodius, & thesaurum S. Genouevirginitatis suae securius possideret, ab anno sa ab anno quintodecimo aetatis mundo se subduxit, ma- 15. mūdum trimonium repudiavit, & hominum vitauit fugit.

commercia: conscia scilicet, nihil adeo vitae sanctitati, quam liberè nimis cum hominibus conuersari, aduersari. Videntes Assyrij, quid suis in castris opera muliebri contigisset, magna cum admiratione ad inuicem dixerunt, *Vna mulier fecit confusionem in domo Nabuchodonosor Regis.* Et sanè sicut lasciuia familiaritas, & nimis frequens cum vnica femina indidereta conuersatio, ad faciendam confusionem & malum odorem in Dei, Regis Regum domo, id est, Ecclesia relinquendum, satis est: ita quoque nimia cum vnico viro virginum conuersatio.

Ob hanc forsitan causam solam has virginibus leges praecipitque praescripsit Ambrosius: *Lib. de virginem, inquit, mihi prius grauius sua nuntiet pudore obuius, gradu sobrio, vultu modesto, & praenuntia integritatis antecant signa virtutis, &c.* Longius etiam prouehitur sanctus Ioannes Chrysostomus; quodam namque in *In Orat. q. regul. sc-* loco ait: *Cum in publicum, inquit, se virgo recipit, oportet vt omnis Philosophus specimen pra se ferat, & omnes in stuporem conuertat. Sicut Angelus si nunc de caelo descenderet, & sicut Cherubim aliquis, se in terris appareret, omnes homines in stuporem conuerteret, sic virginem*

Virgo in publicum prodians inlitar Angli se gerat.

omnes qui vident, in admirationem & stuporem sua sanctimonie adducere oportet, &c. Sancta nostra virgo hoc se gessit modo; nam quotiescumque in publicum prodibat, Angelus caelo descendens maiorem hominibus admirationem & stuporem non moueret, quam virgo haec singulis caufabatur.

Ruth 3.

Omnes siquidem qui eam vel publice, vel priuatim videbant, ore in laudes, & corde in stuporem conuerso illud ipsum occinebant, quod de sapiente Ruth olim dictum legimus, Scit omnis populus, qui habuit intra portas orbis, mulierem te esse virtutis. Quotquot enim intra portas magna huius vrbis Parisiensis habitabant, quotquot in florentis Galliarum regni agro commorabantur, quotquot in Europa agebant, denique quotquot per orbem vniuersum sparsi erant, seiebant sanctam & piam Virginem quamdam Genouefam esse.

IV.

Triplieiter hominis perspicitur virtus. Eccl. 19.

Quod vt melius intelligatis, tribus perspicui modis sciendum est, num quis virtutis sectator aut cultor sit. Primò, e coniecturis, verbi gratia, aspectu incessive statim conijcere licet, qualis vir quislibet sit, aut femina. De qua in Ecclesiastico scriptum legimus, Amicus corporis, & visus dentium, & ingressus hominis enuntiant de illo. & eodem loco: Ex visu cognoscitur vir, & ab occursum faciei cognoscitur sensatus. Hinc in Phyllogaomicis ait Aristoteles, Anima sequuntur corpora, corporumque motum, pulum & dispositionem. In Proverbiorum namque libro legitur, quomodo in aquis resplendent vultus perspicientium, sic corda hominum manifesta sunt prudentibus.

Prov. 17.

Secundò, per experientiam, quæ primaria rerum omnium magistra est, per opera inquam & actiones bonas & laudabiles, de cuiusquam virtute aut meritis fertur iudicium. Hinc Philosophi Aristotelis hocce est axioma, Per actus cognoscitur habitus. In libro vero de interpretatione voces & verba, conceptuum interiorum signa & interpretes esse docet. Ipse quoque Redemptor per experientiam scelestos & flagitiosos cognoscere docuit oportere, A fructibus eorum cognoscetis eos. Verum hæc signa iudiciaque certa minime sunt; sæpè namque humana iudicia & notitia falluntur: hæretici enim & hypocritamulta quidem exterius bona agunt opera, vt

Arist. 2. de anima.

Maath. 7.

quidem apparet; non ideo tamen virorum bonorum nomine censendi: sunt quippe homines laruati, forinfecus quidem ouium habitum præferentes, intus autem lupi sunt rapaces.

Tertia portò ratio, qua certò & infallibiliter ad virtutem cuiuslibet perspicendam ducimur, est diuina reuelatio. hæc porro via certissima est & prægnantissimum ad perfectiones occultas latentesque cognoscendas indicium. Atque hoc signo sanctus Germanus Antisthodorensis sanctam Genouefam inter plurimas alias conspectam singularis esse sanctimonie statim iudicauit: eiusque virginittatis votum excipiens, parentibus illius ait, felices vos tam veneranda sobolis genitores.

S. Germanus Genouefa virtutem diuinitus agnoscit.

Exinde Iullicus, illustrium Parisiensium Præsulum in numero non minimus, quique eâ ætate diocesi huic præerat, inter quamplurimas alias conspectam singularis esse sanctam & virtutis studiosam censuit. Quin & Simeon Antiochenus, virtutum illius minorumque, quæ toto percrebuerat orbe, famâ motus, eius se orationi ac precibus commendabat. Vniuersus ergo terrarum orbis tam domi, quam extra Galliam S. Genouefam Virginem esse virtutis agnoscebat & deprædicabat.

Iullicus Episcopus Parisiensis de eadè quid sentiat.

Virtutis nomen diuersimodè in Scriptura accipitertum est, ô docti: modò namque in proprio acceptum sensu quemdam animæ denotat habitum ad benefaciendum inclinantem, & laudabiles efficiunt eos, in quibus reperitur Hoc intelligenda modo est laus, qua Salomonem Regem ornat Regina Saba, Verus est sermo, quem audieram in terra mea de virtutibus & sapientia tua, & paulò post: Viciissimamam virtutibus tuis. Eodem etiam sensu cape hæc Pauli verba: Non enim in sermone est regnum Dei, sed in virtute, & alio loco: Virtus in infirmitate perficitur. & illa, In omni virtute confortati.

2. Par. 9. 1. Cor. 4. 1. Cor. 18. Col. 1.

Alias & frequenter etiam, nomen Virtus confunditur, & idem omnino denotat quod miraculum, cuius rei sexcenta depromere exempla queam. Psalmographus vt Deum miran-

Psal. 13 ratorum patratores esse designet, virtutum Deum illum nominat, *Dominus virtutum ipse est Deus.* & *Psal. 79 Domine Deus virtutum.* & *Psal. 77 Et virtutes eius, & mirabilia.*

Psal. 79. quo loco virtutes & mirabilia connectit. Apertius quoque in Evangelio: *Multi dicent mihi in illa die, Domine, Domine, nonne in nomine tuo prophetavimus, & in nomine tuo demonia eiecimus, & in nomine tuo virtutes multas fecimus?* quo loco virtutes facere, tantumdem est ac miracula patrare & cap. 11. *Quia si in Sodoma facta fuissent virtutes, quae facta sunt in te, forte mansissent usque ad hanc diem.* Eodem etiam sensu vitur Apostolorum princeps Petrus ludæos alloquens: *Iesum Nazarenum virum approbatum à Deo in vobis virtutibus, & prodigijs, & signis quae fecit Deus per illum in medio vestri, &c.* Apertius etiam cap. 8. de Simone Mago: *Videns etiam signa & virtutes maximas fieri, stupens admirabatur.* Eadem significatione verbum hoc usurpat Paulus, *alij operatio virtutum;* & alibi saepius, quæ præter eo, ut rem ceptam prosequatur, & orationis filium deducam

Iudith 6. Denique virtus pro robore & fortitudine, & hæc vicissim pro virtute, utroque in Testamento usurpatur: Hoc sensu vsi sunt Israhelites, dum ad Deum clamantes orant, *Et presumentes de se, & de sua virtute gloriantes humilias.* Et *Psal. Confirmaisti in virtute tua mare.* & alibi: *In brachio virtutis tua dispersisti inimicos tuos.* Et apud Sapientem, *Et virtuti brachij tui quis resistet?* Apud Baruch: *Ostantem virtutem suam* In Evangelio quidem apud D. Lucam: *In potestate & virtute imperat:* & cap. 9. *Conuocatis autem Iesus duodecim Apostolis dedit illis virtutem & potestatem super omnia demonia, &c.* In Apocalypsi Angeli throno Agni assistentes canunt, *Honor & virtus & fortitudo Deo nostro in sacula saculorum.* & infra loquens de portentosa illa bestia, quæ de mari accendebat: *& dedit illi draco virtutem suam & potestatem magnam.*

Ruth 3. His ita præmissis, quacumque demum significatione virtutis nomen accipias, semper de sancta Genouefa verè dictum esse comperies: *Scit omnis populus qui habitat intra portas mulierem te esse virtutis.* Primò namque si verbum hoc in propria & genuina notione,

qua moraliter sanctos illos, honestos & laudabiles habitus ad bonum nos instigantes, denotat, vsurpes; Genouefam nostram verè filiam fuisse virtutis comperies: filiam, inquam, in qua omnia virtutum genera concurrerunt, omnibus profunda scilicet humilitas, feruens & ardens charitas, incomparabilis modestia, & impri-mis incredibilis propè abstinentia. Ab anno enim ætatis quintodecimo ad vsque quinquagesimum quotidie, præterquam Dominicis & feria V ieiunabat. Viuendi ratio adè austera & abstinens erat, ut ab omni profusis vino sibi temperans, solo pane hordeaceo, & leguminibus victitaret. Cum verò iam prætate imbecillior, Episcoporum suasu consilioque, ut vires suas naturales restauraret, ad solitum cibum paululum lactis & pisciculorum adderet, non ante exij gustabat, quam oculis in cœlum sublatis, vberim lachrymaretur.

Secundò, si pro miraculis nomen virtutis adhibeas, videbis & hoc in illam quadrare: nam & viuens & mortua in finis miraculis claruit. Cum enim adhuc inter mortales ageret, matri cæca vsu oculorum precibus restituit; à duodecim energumens terra stuppente & inferis, demonem expulit: puerum in puteo submersum vitæ reddidit: Parisios ab insultu & moliminibus Regis cuiusdam de numero illorum, qui regnum vniuersum inuadere parabant, inuocata liberavit: denique Sequanam æstuantem & exundantem refrænauit, intraque solitos fluendi limites redegit: hoc namque flumen ripas transcendens vicinos deuastabat agros, & eluionem vniuersalem minabatur. Mortua verò longè plura & maiora patrauit; quorum commemoratio ne sim longior, vnum quod omnium sit loco commemorabo, Ardentium scilicet curationem, quam ob causam etiamnum inuocatur; quod sanè miraculum tantum est, vix ut sciam an Sanctorum quisquam maius vnquam patrarit. Hoc porrò modo res accidit: Anno millesimo centesimo nono ignotum quoddam medicis morbi genus passim vagabatur, sed quod *Ignem sacrum* vulgè vocitabat. Cum ars humanaq; in illis medela fatisceret industria, ad superos visum fuit confugere, & ad hanc impitius virginem, quæ patriam & natale solium commiserata & amans, precibus apud Deum obtinuit, mali ut finis esset, quin etiam centum

S. Genouefa
omnibus
dota vir-
tutibus.
Illius absti-
nentia.

Ardentium
medela.

Psal. 29.

tum, qui eodem correpti, eius opem inuocant, vna vice sanitati reddidit. Adeo vt verè & honestè vsurpare illud Psalmistæ sancta hæc virgo queat, *Domine in voluntate tua præstitisti decori meo virtutem*: id est, virtutum mearum decus & pulchritudinem miraculorum virtute condecorasti.

Tertio, si virtute robur & potentiam denotari velis, vix vllum vniquam sanctum aut sanctam iam cælo regnantem tantum habuisse aut promeruisse virtutis crediderim. Hanc ob causam voluit Deus, vt pulcherrimæ simul & nobilissimæ toto orbe vrbes, Parisiorum inquam, Galliarum metropolis, & omnium forsitan vrbium principis & domine, patrona & protectrix foret.

Parisiorum
elogium.

Hæc namque Regum sedes, Christianitatis omnis arx, Religionis fulcrum, Musarum Parnassus, scientiarum Academia, virtutum theatrum, omnis elegantie aula, consiliorum oraculum, infidelium terror, exterorum stupor, mundi miraculum, denique paradus quidam terrestris: cuius sancta Genouefa, velut altera Iudith Bethulie, & noua quædam Esther totius Iudæe curam gerit.

V.

Potentissimæ ergo vrbes huius conseruatio & duratio sanctæ huius Virginis meritis & protectioni inprimis adscribenda est. Quod enim res prouehuntur longius, quò magis senescunt, & steterunt diutius etiam vrbes & oppida, eò in maiori lapsus versantur periculo; &

Parisiorum
conseruatio
S. Genouefa
precibus
debetur.

ruinæ sunt propiores, quodque præferuntur, & in statu pristino ac vigore permaneant, non nisi cælesti singularique fauori, & opi Diuinæ, Sanctorumque adscribendum est, in quibus, & per quos semper se admirabilem reddere consuevit: Scriptum est enim, *Mirabilis Deus in sanctis suis*. Nulla porro vrbs Lutetiâ antiquior (Veterum monumenta Scriptorum per me euoluatis licet) nulla que stetit diutius, omnes namque que pulchritudine, magnitudine, fortitudine, opulentia, nomine celebres toto orbe sunt vrbes, & nomen habent, antiquitate huic cedant oportet. Troia, inquam, Babylon, Roma, Constantinopolis, Niniue, Tyrus, Hierosolyma, Lacedæmon, Athenæ, aliæque innumere. Nisi enim Annalium, historiarumque vacillet fides, scripto

Psal. 67.

proditum est, Lutetiâ octingentis & triginta ante Christi in orbem aduentum annis fun-

Lutetiæ an-
tiquitas.

datam esse; id est, bis mille quadringentis annis stetit & viguisse, que conseruatio vti antiqua est, ita & prodigiosam fuisse fatendum est.

Fatendum inquam, & quidem iure meritisimo, Deo primum, deinde Sanctis eius, & comprimis sanctæ Genouefæ eam adscribendam. Certissimum siquidem est, Sanctos iam gloriosos, esse velut columnas, bases & fundamenta prima, quibus orbis vniuersus, regna omnia, & vrbes singillatim inniuntur. Exemplo sit iustus Loth, quo Sodomis egresso vrbs illa confestim igne cælesti deflagrauit: que iusto in eadem agente velut columna & fulcro florebat & stabat. Hæc Lotho antiquior Noe, quo terram deferente & arcam ingrediente, illico diluuium per vniuersam terræ faciem inundauit. Ita & filiis Israel Aegypto egredientibus, mox Aegypcus ex parte periit. Hinc manifestum est, Sanctos velut rupes quædam moueri nescias, & columnas esse æreas, aut potius Atlantum instar, fauoris sui & intercessionis humeris vrbes, respublicas, regna, & terræ imperia sustentare; vti sancta Genouefa Parisiorum, qui velut integra quædam prouincia, & paruus quidam in Gallia paradus est.

Sancti sunt
bases vrbium,
& regnorum.

Gen. 19.

Gen. 6.

Quam verò vos beati, Parisienses, talem patronam nacti? quanta vestra felicitas, tam admirabilis virginis in tutela & protectione versantium?

Vt taceam, quantum ob conseruationem vestram in genere illi debeatis, quantum profectò illi ob alia beneficia particularia debetis? Murorum vestrorum defensio, egorum medela, rerum prosperitas, armorum finis, religionis integritas, heresum extirpatio, & publicæ pacis bonum, cui potissimum post Deum, nisi vnicæ sanctæ Genouefæ adscribenda sunt?

Apud Isaiam Hierosolymæ ostendens Deus, quam singularem illius conseruationis curam gereret, & quam proinde vicissim illi gratitudinem deberet, hoc eam modo est allocutus, *super muros tuos Ierusalè constitui custodes, tota die & tota nocte in perpetuum non tacebunt*. Idipsum de vrbe vestra cogitate Parisienses, & credite, eundem Deum, vt incredibilem, quam vestri curam gerit, testatam faciat, super muros vestros tot constituisse Sanctos.

Isaia 62.

Etos velut excubitores & vigiles, qui die ac nocte non cessant, nec vquam cessabunt pro commodis vestris excubare, & saluti animarum vestrarum inuigilare, S. Marcellum inquam, S. Eligium, S. Maglorium, S. Germanum, & S. Genovefam in primis. Quid enim aliud hi sunt quam fideles à manu Dei ad vrbis vestrae conseruationem, & animarum vestrarum salutem collocatæ excubia: Quantum sanè beatis illis debetis, & præ cæteris sanctissimæ huic virgini? quo eam honore afficere; quantopere erga illam affici, quàm vos felices credere, qui plenum, nec imminutum sanctarum reliquiarum eius thesaurum in vrbis vestra habetis?

An non reuera meritoque, sanctissima Virgo, omnis tibi honor, cultus, & reuerentia debetur? Et quod olim Ioachiam summus sacerdos, cum omnibus Leuitis, qui Bethuliam venerant, ad Iudithæ laudem & gloriam dixit, *Tu gloria Ierusalem, tu lætitia Israel, tu honorificentia populi nostri; quia fecisti viriliter, & confortatum est cor tuum, eo quod castitatem amaueris, &c. & ideo eris benedicta in æternum;* hoc ipsum tibi beatissima Genovefa, omnis diocesios huius clerus occinere, inque gloriam tuam repetere debet, *Tu gloria Lutetia, tu lætitia Gallia, tu honorificentia populi tui, confortatum est cor tuum; virginitatem dilexisti, ac propterea in perpetuas generationes celebraberis, omnis te terrarum orbis benedictionibus cumulabit, & Gallia nostra perpetuis te laudibus celebrabit. Tu, inquam, vere Lutetiæ nostræ gloria; nam inter omnes Sanctos Sanctæque cœli gloria donatos, te potissimum rerum suarum patronam, nauis suæ helicen, in consilijs oraculum, in aduersis propugnaculum, in persecutionibus asylum, in omnibus necessitatibus refugium delegit. Tu Galliæ iubilus & exultatio: omne siquidem regnum non minus sanctitatis tuæ nomine & fama gaudet & plaudit, quàm origine & natiuitate gloriatur: hinc potentissimi eius Reges te semper coluerunt, principes & proceres admirati, & plebs vniuersa & omnium ordinum status particulari te cultu profecuti sunt. Perge ergo, sancta, beata, & admirabilis Virgo, fauores tuos & dona effundere, & da, vt intercessionis tuæ sentiamus effectum, tum in Vrbis hac Parisiensi, tum in regno vniuerso, &*

Bess. de Sanctis.

omni orationeque dirigit, teque non minus hic in terra colit, quam in suprema beatitudine Deus glorificat: ad quam nos Deus Pater, Filius, & Spiritus sanctus perducatur, Amen.

IN FESTO EPIPHANIE.

Partitio.

- I. De regia maiestate.
- II. De Magorum appellatione.
- III. De eorum aduentu & conuersione.
- IV. De nati admirabilitate.
- V. De nato à Magis adorato.
- VI. De nato muneribus honorato.

Cum natus esset Iesus in Bethleem Iudæ, ecce Magi ab Oriente venerunt, Matthæi 2.

FIGVRA.

Potentissimus Regum Salomon mox vt ad Regnum Israel euectus fuit, Regina Sabæ, ac varij ad eum Reges exteris regionibus profecti, salutatum, regiamque dignitatem gratulatum venerunt, & regijs eum muneribus cumularunt, fuit hoc figura mysterij quod hodie nobis recolendum proponit Ecclesia. Vix enim verus Salomon Christus natus erat, ad totius orbis monarchiam à Patre æterno destinatus, quin statim ipsa Gentilitas, omnium idololatrarum Regina, & tres exteri Principes stellæ ductu, extremo Oriente exciti ad eum adorandum Ierosolymam venerint, aurum, thus, & myrrham, munera profecto regia, secum ferentes, quæ in grati animi ac venerationis signum offerunt. Est hoc subiectum verè regium, hodie quoque sunt regalia, in quibus clamandum est, viuat Rex, Regem quippe natum alij Reges adoratum veniunt, sed Regum Regem, & Regibus omnibus imperantem. Vt igitur regem hoc subiectum deducamus, ad Virginem Mariam Reginam Matrem, inuocatio prius paraclitici spiritus auxilio, opem postulaturi confugiamus, eamque obitemur, fauorem suum regium

K

gium